

Desenvolupament cognitiu i motriu

CFGS.EDI.M06/0.10

CFGS - Educació infantil

Aquesta col·lecció ha estat dissenyada i coordinada des de l'Institut Obert de Catalunya.

Coordinació de continguts

M. Àngels Gil Fernández

Redacció de continguts

M. Àngels Gil Fernández

Carme Zaragoza Domènech

Montserrat Sorribas Pareja

Alicia Gamundi Vilà

Isabel García Martos

Ricard González Castelló

Maite Rieres Alcolea

Pilar Nus

Agraïments

Hem d'agrair la col·laboració especial de M. Carmen Guevarra Cano, de l'Escola Bressol L'Esquitx, per l'aportació d'idees i activitats que duen a terme a la seva llar d'infants, i a Mònica Bosch Bastardes, per les aportacions i la col·laboració en la unitat "El massatge infantil" i en la realització del vídeo, les fotografies i l'exemplificació d'una unitat de programació sobre el massatge infantil a l'aula. I també voldríem fer un esment especial a la Llar d'Infants Lairer, concretament a la directora, per la col·laboració, com també a les famílies dels infants que hi van participar. Finalment, volem agrair a l'Associació de Mestres Rosa Sensat i a l'editorial Graó per haver-nos facilitat el contacte amb els seus col·laboradors i per haver-nos cedit el dret de reproducció d'alguns dels seus materials.

Primera edició: setembre 2010

© Departament d'Ensenyament

Material realitzat per Eureka Media, SL

Dipòsit legal: DL B 13816-2015

Llicenciat Creative Commons BY-NC-SA. (Reconeixement-No comercial-Compartir amb la mateixa llicència 3.0 Espanya).

Podeu veure el text legal complet a

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/legalcode.ca>

Introducció

El mòdul “Desenvolupament cognitiu i motriu” és un dels puntals del cicle formatiu. El coneixement del desenvolupament del nen o de la nena i de les seves capacitats i habilitats són l'eix de l'educació. Les diverses teories sobre el desenvolupament ens remetran també a diversos enfocaments pedagògics.

La visió que tingueu dels infants determinarà el vostre estil de treball.

Si sabem quines són les característiques pròpies de cada edat, de ben segur que adequarem millor les activitats que els proposem en qualsevol dels àmbits educatius.

L'infant és un ésser indissociable, global, com nosaltres, els adults; el fet que presentem per separat aquesta globalitat és només a efectes operatius, per fer-vos més curta la durada de cadascun.

És lògic i inqüestionable pensar que les característiques dels nens i de les nenes no són les mateixes que les dels adults; però, què és el que es durà a terme aquest desenvolupament? Quines són les bases biològiques i fisiològiques que el permeten? Quina relació hi ha entre el món sensorial i el desenvolupament cognitiu? Com es produeix el desenvolupament motor? Què té a veure amb el desenvolupament cognitiu? A través d'aquest mòdul veureu diverses explicacions sobre com es produeix tot això que us plantegem, és a dir, intentarem donar resposta a aquests qüestions.

Sense els sentits no hi ha entrada de la informació i, per tant, no hi ha dades per interioritzar, per “computar”, no hi ha coneixement. En la unitat “Intervenció en el desenvolupament sensorceptiu” veureu que diuen la psicologia i la fisiologia de tot això, quins són els materials més adients per a l'estimulació sensorial de la mainada, i quines repercussions pot tenir en els nens i nenes un handicap sensorial.

En la unitat “Intervenció en el desenvolupament motor” coneixereu quines són les bases anatòmiques que permeten el moviment, i que aquest és fonamental també per al desenvolupament tenint en compte que els infants es coneixen a ells mateixos i el món que els envolta mitjançant l'activitat. Us presentem com es produeix aquesta evolució i que cal esperar a cada edat, cosa que us servirà com a punt de referència a l'hora de programar activitats i per fer l'observació dels desenvolupament de l'infant, sabent sempre que són aproximades i no pas escales de desenvolupament inflexibles.

En la unitat “Intervenció en el desenvolupament cognitiu” parlarem de desenvolupament cognitiu i veureu que hi ha diferents interpretacions d'aquest desenvolupament a partir de les diverses escoles de psicologia que proposen models d'aprenentatge deferent. Veureu els principals processos cognitius i coneixereu algunes de les principals alteracions del desenvolupament cognitiu.

En la unitat “Intervenció primerenca” coneixereu la importància de l'estimulació primerenca com a eix d'intervenció i d'inclusió dels infants amb necessitats educatives espacials. Veureu quins són els serveis d'atenció a la infància, com es coordinen i com es deriven els infants que presenten una situació de risc.

En la unitat “La psicomotricitat” coneixereu el significat i l’abast d’aquest concepte, que és l’expressió pràctica del desenvolupament sensorial, motor i cognitiu. Partirem de les diverses concepcions teòriques de la psicomotricitat, de les diferents escoles, per veure després quins són els conceptes principals que heu de conèixer. Abans hem dit que només hi ha entrada d’informació a través dels sentits, i que l’activitat permet actuar sobre els objectes i les persones; per tant, la psicomotricitat és la globalització del que us haurem presentat fins al moment.

En la unitat “El massatge infantil” no només aprendreu una tècnica o procediment més a aplicar, sinó que amb el seu desenvolupament s’intenta transmetre l’acte de comunicació únic que es produeix entre l’infant i l’educadora en la seva aplicació.

La metodologia que emprarem en aquesta unitat formativa és donar una sèrie de conceptes teòrics que ens aniran endinsant en la pràctica d’observar conductes de l’infant per poder esbrinar el perquè de moltes qüestions que fins ara quedaven en un interrogant per manca de coneixements.

Així, cal treballar tant les activitats com les activitats d’avaluació al mateix ritme que es van desplegant els diferents continguts sense perdre de vista l’evolució global que fa l’infant al llarg del seu aprenentatge.

Resultats d'aprenentatge

En finalitzar aquest mòdul l'alumne/a:

Intervenció en el desenvolupament sensorceptiu

1. Planifica estratègies, activitats i recursos d'intervenció en l'àmbit sensorceptiu, analitzant les teories explicatives i les característiques específiques del grup al que va dirigit.
2. Implementa activitats d'intervenció en l'àmbit sensorceptiu, relacionant-les amb els objectius previstos i amb les característiques dels nens i nenes
3. Avalua el procés i el resultat de la intervenció realitzada en l'àmbit sensorceptiu, argumentant les variables en el procés i justificant la seva elecció.

Intervenció en el desenvolupament motriu

1. Planifica estratègies, activitats i recursos d'intervenció en l'àmbit motor, relacionant-los amb les característiques individuals i del grup al qual va dirigit.
2. Implementa activitats d'intervenció en l'àmbit motor, relacionant-les amb els objectius previstos i amb les característiques dels infants.
3. Avalua el procés i el resultat de la intervenció realitzada en l'àmbit motor, argumentant les variables en el procés i justificant la seva elecció.

Intervenció en el desenvolupament cognitiu

1. Planifica estratègies, activitats i recursos d'intervenció en l'àmbit cognitiu relacionant-los amb les teories del desenvolupament cognitiu i les característiques individuals i del grup al que va dirigit.
2. Implementa activitats d'intervenció en l'àmbit cognitiu relacionant-les amb els objectius previstos i amb les característiques dels nens i nenes.
3. Avalua el procés i el resultat de la intervenció realitzada en l'àmbit cognitiu, argumentant les variables en el procés i justificant la seva elecció.

Intervenció primerenca

1. Planifica estratègies, activitats i recursos d'intervenció primerenca, analitzant les teories explicatives i les característiques específiques del grup al qual va dirigit.
2. Implementa activitats d'intervenció primerenca en l'àmbit sensorceptiu, cognitiu i motor, relacionant-les amb els objectius previstos i amb les característiques dels infants.

3. Avaluu el procés i el resultat de la intervenció primerenca realitzada en l'àmbit sensoperceptiu, cognitiu i motor, argumentant les variables en el procés i justificant la seva elecció.

Pràctica psicomotriu

1. Planifica estratègies, activitats i recursos psicomotrius, relacionant-los amb els principis de l'educació psicomotriu i les característiques individuals i del grup al qual va dirigit.
2. Implementa activitats d'intervenció en l'àmbit sensorial, motor, cognitiu i psicomotor, relacionant-les amb els objectius previstos i amb les característiques dels infants.
3. Avaluu el procés i el rendiment de la intervenció realitzada en l'àmbit sensorial, motor, cognitiu i psicomotor, argumentant les variables rellevants en el procés i justificant la seva elecció.

Continguts

Intervenció en el desenvolupament sensoperceptiu

Unitat 1

Intervenció en el desenvolupament sensoperceptiu

1. Factors que intervenen en el desenvolupament sensorial
2. El desenvolupament dels òrgans sensorials
3. L'educació sensorial

Intervenció en el desenvolupament motriu

Unitat 2

Intervenció en el desenvolupament motriu

1. Factors que determinen el desenvolupament motriu de l'infant
2. Evolució del desenvolupament motriu
3. La grafomotricitat
4. Trastorns i alteracions del desenvolupament motriu

Intervenció en el desenvolupament cognitiu

Unitat 3

Intervenció en el desenvolupament cognitiu

1. Diferents models d'aprenentatge i les seves implicacions en el desenvolupament cognitiu
2. El procés cognitiu
3. L'educació cognitiva

Intervenció primerenca

Unitat 4

Intervenció primerenca

1. La intervenció primerenca en l'infant: característiques
2. La intervenció primerenca: actuacions

La psicomotricitat

Unitat 5

La psicomotricitat

1. Concepcions teòriques de la psicomotricitat
2. Conceptes de psicomotricitat
3. L'activitat psicomotriu

El massatge infantil

Unitat 6

El massatge infantil

1. El massatge infantil